

Fjellhagen tilbake

Oppdal videregående skole tok sommeren 1984 sin hovedoppgave i botanikk ved å rette opp fjellhagen i Trollheimen. Sammen med sin lærer og en bunke gule navnepinner gikk de løs på oppgaven. Det ble et hederlig forsøk som vi fjellvandrere skylder dem takk for. Men teksten på pinnene ble dessverre fort visket ut her i fjellet. Det må nok sterkere farve til, eller helst bør vel plantenavnene brennes inn i pinnen hvis det skal holde.

Men takk for at noe ble gjort!

(Se forøvrig TT-årbok 1980 side 126 – 127)

Finn Ouren

En fottur i 1927

Av ERLING NIELSEN

**Trollheimen – Lilledalen – Aursjøen – Stueflaaten – Valldalen –
Innfjorden – Tresfjorden**

Rutene gjennom Trollheimen er beskrevet saa ofte og inngaaende at jeg ikke vil gjenta dem her. Vor rute gjennom Trolleheimen var: Opdal – Gjevilvatnet – Trollheimshytten – Kaarvatn – Innerdalen – Storfale.

Om eftermiddagen den fjerde dag efter starten fra Opdal befandt vi os saa paa Sunndalsøra for aa ta veien op Lilledalen.

Efter aa ha søkt hele Sunndalsøra rundt efter en fotograf, som vi ikke fandt, og litt «denaturert» til primusen som vi endelig efter lange forhandlinger fik, tok vi fat paa den 11 km, lange landevei som fører op til Dalen, de øverste gaarder i Lilledalen.

Av en handelsmann paa Sunndalsøra fik vi forskjellige opplysninger, som desværre siden viste sig ikke aa holde stikk; bl.a. skulle det ingen vanskelighet være om nattelogi paa Dalen. Vi fandt det dog ikke saa lett.

Paa første gaarden vi skulle høre efter logi gikk mannen ute paa tunet og røkte sin aftenspipe, men da han fik øie paa os sprang han inn og laaste døren. Paa den neste gaarden var ogsaa dørene laast. Vi banket paa, men huset var som utdødd. Ja, dette saa mørkt ut. Her var ikke flere gaarder i nærheten; vi maatte i tilfelle et godt stykke nedover dalen igjen.

Vi hadde netop bestemt os for høilaaven, da et vindu blev aapnet og en kone i en ikke altfor elskverdig tone, spurte os hvad vi ville. Efter endel parlamentering slap hun os dog inn, men blid var hun ikke.

Neste dags maal var Aursjøhytten, og følgende morgen fortsatte vi, efter aa ha tatt farvel med vor vertinde som nu var tøet op, og ga oss

baade gode raad og formaninger om aa være forsiktige saa vi ikke tullet os bort i fjellet.

Fra Dalen kan man enten ta op ved Aura-anleggets heis og gaa banelegemet oppe paa fjellet; eller man kan fortsette opover dalen og komme op paa fjellet ved Holbuvand.

Vi valgte det siste, da det var svært trettende aa gaa paa et banelegeme, hvor avstanden mellom svillerne er for lang til ett skritt, og for kort til to.

Ca. 1 km. ovenfor gaarden Dalen kom vi efter aa ha passert et trangt pass, til Dalevatn som vi passerte paa østre side. Saa aa si like fra vannflaten reiser bergveggen sig naken og graa op til en høide av 1200 – 1300 meter. Man føler sig liten og avmektig her ved foten av denne gigantiske fjellmur som henger truende over en, prisgitt som man er naturens lune.

Fra Dalevatnets østende fulgte vi en smalsporet banestump som nu var overgrodd med kratt, til en bro en halv kilometers vei nedenfor Sandvand. Herfra fortsatte vi paa elvens vestsida, forbi Sandvand og Hallervand til Holbua.

Fra Sandvands østside stiger Gammelurkollen 1370 m. i veiret. Forresten er her ikke utpregede toppe, det er en eneste massiv fjellmur; kun nu og da har vannet gjennom tiderne maktet aa bryte gjennom denne mur. Resultatet av vannets og isens makt ligger der i form av kolossale urer; nogen gamle, mørke og mosegrodde, andre yngre og lysere i farven.

Vi kom da omsider frem til Holbua sæter, og vi hadde Lilledalen bak os; denne en av landets trangeste og villeste fjelldaler, som dog er vakker i al sin villskap og veldé. Men skal man faa det rette inntrykk av Lilledalen, maa den gaaes i godt veir. I regn og skodde som det her skal være overflod av, faar man ikke utbytte av turen. Vi var heldig med veiret, kun enkelte høie lette skyer; men varmt var det saa vi rett som det var maatte slenge os ned og puste paa.

Fra Holbua hvor vi ikke traff folk, fortsatte vi direkte til Osbua ved Osvatnets sydende.

Vor hjemmelsmann paa Sundalsøra hadde fortalt os at paa Osbua var der baade logi og mat aa faa. Dette stolte vi paa, saa vi hadde ikke tatt med mere mat en vi beregnet nødvendig til Osbua. Denne formiddagen hadde vi hat en avskrekkende appetit saa de deilige smørrebrød vi fik med fra Dalen forsvandt i en fart. Ved

Ved Minilla 24. juni 1984. Det var ennå mye snø igjen i fjellet, og været var dessverre ikke det beste – med bare 3 – 4 plussgrader, regn, sludd og kald vind.

(SVARVA OPHEIM)

fremkomsten til Osbua var vi derfor skrubbsultne og maten skulle smake godt, tenkte vi.

Men nei, vi fik nok tenke om igjen da. Budeien som var der sammen med en liten gut, var en daarlig representant for den norske budeiestand. Der fantes ikke planer om aa faa noget mat der. Hverken en blank sølv-tokrone, som vi bød hende for hver sin brødskeive, bønner eller trusler hjalp; hvorfor vi, efter aa ha lyst vor forbannelse over hende, sinte og slukørende slengte sekkene paa ryggen og trasket videre.

Vi hadde ca. 3 timers march igjen til Aursjøhytten. En chocolateplate blev broderlig delt, og saa blev speeden sat paa toppen. Solen var nu gaat ned og der var en svak solgangsvind, ideelt marchveir altsaa, sa det gik hurtig i det lette lende. Tanken paa all den gode mat vi ville faa paa Aursjøhytten, hvor der er utmerket stell, hjalp jo ogsaa paa farten.

Vi hadde nu netop passert Langvatn og var kommet mitt for Sandvatn (nok ett) da vi opdager en liten graa sæterbu nede ved stranden. Det var Sandvasslaagan sæter som vi hadde oversett paa kartet, og for os var den som en oase i ørkenen.

Vi maatte altsaa ned aa undersøke om der var folk. Jo, ganske riktig, budeia stod netop og stablet op et vedlag som var ramlet ned.

Da vi var litt rokket i vor gode tro paa budeier, og vi fryktet for at denne var «av samme ulla» som hu paa Osbua, gik vi nu litt mere diplomatisk tilverks.

Efter aa ha utbrakt de almindelige hilsener begyndte den ene av os aa stable op veden og den andre aa hugge, før vi vaaget aa fremsette vort spørmaal om hun hadde litt mat til os. Jo da, hun var elskverdigheten selv, som en budeie skal være, og disket op med det besste hun hadde. Hvor det smakte!!!

Ja, vi blev da engang mætte, og efter aa ha takket og sagt farvel med dem hyggelige budeie, fortsatte vi forbi Torbuvatn og kom frem til Aursjøhytten i mørkningen.

Neste dag var bestemt til hviledag, og hvilte os det gjorde vi tilgangs. Mesteparten av dagen laa vi og strakte os velbehageligheten i solskinnnet nede ved Aursjøen, og beundret en englænders fiskeferdighet.

Neste morgen var det paa'n igjen. Vort maal denne dag var hytten «Kringsjaa» ved gaarden Brøste, som ligger ca. 3 km. fra Stueflaaten oppe i Ulvedalen.

Fra Aursjøhytten fulgte vi ruten til Mølmen inntil vi naadde Langtjern. Her tok vi av mot sydvest forbi Bollaa og Buahø til Meløipe, skaret mellem Storhø (1866 m.) og Mehø. Her der det høieste punkt paa ruten, 1550 m. Herfra fortsatte vi tilhøire for Mølmsvand og videre tilvenstre for Svarthø og Kollhø til vi naadde Bøvra, som kommer fra Røvervand og løper ut i Rauma ved Bjorli.

Med et «tigersprang» kom vi os tørskodd over elven, fortsatte ca. 1 km. i samme retning, tok saa lien nordover og kom ned ved Stueflaaten hotel, efter 9 timers march.

Vil man ned paa Stueflaaten anbefales aa holde noksaa høit opunder Bøvervand hvor Bøvra ikke er saa strid, og lettere aa komme over; eller man kan holde lenger ned i lien hvor der en bro over Bøvra, og komme ned ved Nystua.

Høifjellkommissjonens kart over Eikesdalen – Aursjøen – Litleda-

len er utmerket, og anbefales turister i disse trakter.

Efter aa ha inntatt nogen forfriskninger paa hotellet fortsatte vi landeveien op Ulvedalen til «Kringsjø» hvor vi skulle ha vor anden hviledag.

Neste etappe av turen var til Grønning i Valldal gjennom Ulvedalen og Djupdalen.

I straalende solskinn forlot vi saa «Kringsjaa» kl. 9 om morgenen, og fulgte kjørevei opover paa venstre side av Ulvaaen ca. 5 km. til vi fik øie paa Kabbensæter paa den anden side av elven, hvortil der fører bro over Ulvaaen. Herfra fortsatte vi paa høire side, og efter 5 timers march holdt vi rast ved Trollstølen som ligger ved Ulvedalsvandets nordvestende.

Vi gik nu videre langs hovedelven til vi hadde den siste tverelv som kommer fra nord, og fulgte saa denne op til et skar mellem Illstieggjen og Kollen.

Vi skulle nu efter kartet ha Krynkelvand under os, men det gamle amtskartet viste sig aa være temmelig desorienterende og mangelfuldt. Før vi naadde Krynkelvand maatte vi forbi et andet vand som ikke var kartlagt, og hvor der var ufremkommelig da fjellveggen flere steder gik bratt helt ned i vandet.

For aa omgaa dette vand maatte vi fra skaret hvor vi befandt os, opover en lang og steil bræ som gik opp paa Illstieggjen, like tiltops.

Da vi kom op kom ogsaa skodden veltende med hurtigtogsart. Vi fik dog orientert os før den kom, og vi begyndte paa nedstigningen.

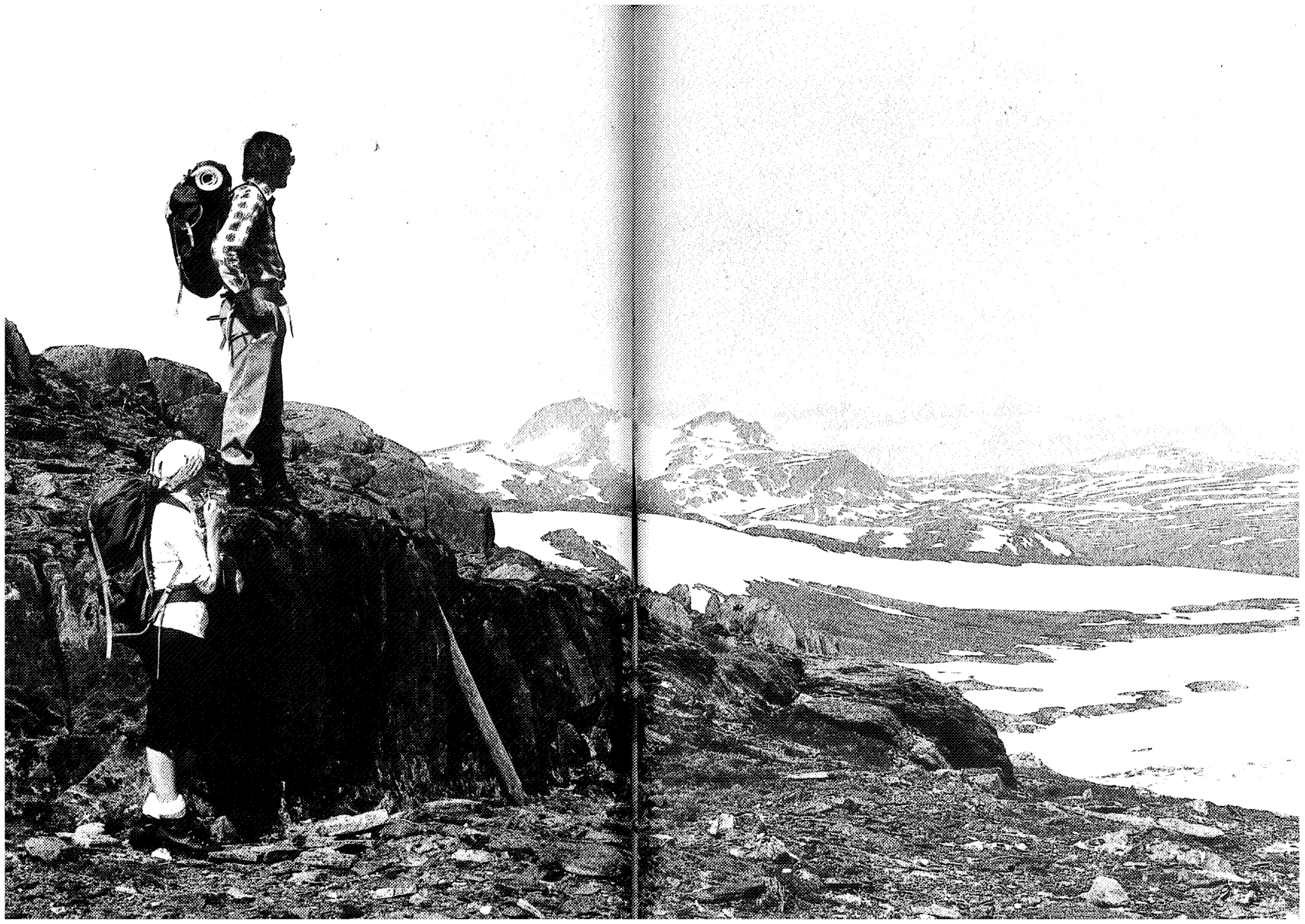
Skodden lettet imidlertid snart, og det gik hurtig nedover, for det meste paa passelig haard bræ.

Vi stod nu ved Krynkelvandets sydende, og hadde saaledes omgaaet det ikke kartlagte vand.

Efter kartet skulle vi nu fortsette paa vandets venstre side, men det viste sig straks ugjørlig. En bratt og blaa bræ, pyntet med smaa og store stener fra den lodrette fjellveggen ovenfor, laa der og kalvet i vandet, og sa stopp.

Vi forsøkte saa den høire side av vandet; men nei, det gik heller ikke. Her var det svaberg som standset os.

Ja, her stod vi aa kikket over til skaret Glupen paa den motsatte side av vandet, og dit maatte vi for aa komme ned i Djupdalen, og dit

skulle vi.

Den eneste utvei for aa komme forbi Krynkelvand var aa gaa op paa Storfjeld og langs dettes rygg, og komme ned ved vandets nordende. Til dette beregnet vi aa maatte bruke minimum 3 timer. Klokken var nu 9 og da var mitt i august ville vi mørkne ute oppe paa Storfjeld. Vi bestemte os derfor til aa overnatte nede ved vandet.

Vi fandt en forholdsvis tør og lun plass og indrettet os saa behagelig som mulig. Vi fyrte op den lille sportsprimusen og satte paa kaffekjelen. Denne primus, merke «Radius nr.21» er utmerket; den er lett og tar liten plass, og jeg vil anbefale den til alle fotturister.

Da vi hadde spist, var det blitt mørkt og kulden begynte aa bli følsom. Alle vore reserveklær kom nu i bruk, og det blev en underlig paakledning. Hode og hals inntullet i skjorter og underbenkler, paa benene 3 – 4 par strømper og tøfler o.s.v. Saaledes utstafferet holdt vi saa vidt i varmen.

Heldigvis var det stille, men vi laa jo i ca 1400 m. høide med sne og isbræer rundt paa alle kanter. Hadde det vært litt vind hadde vi nok maattet danse krigsdans for aa greie os.

En lysestump jeg hadde i sekken kom nu vel med og vi fordrev tiden med aa spille kort. Det var vel baade første og siste gang det blir spillet kort der. Det var en pussig situasjon.

Vi måtte le ved tanken paa hvad en mand som f.eks. kom op skaret Glupen paa andre siden av vandet, ville tenke naar han fik se et lys oppi fjellsiden og to mand i nogen fantastiske klær sitte aa spille kort. Var han ikke overtroisk før, saa blev han det i hvertfald da.

Omkring midnatt sang lysestumpen paa sit siste vers og vi maate slutte med kortspillet. Det var natt rundt os. Nu da blev fjellstillheten avbrutt av stensprang og brækalving paa den anden side av vandet.

De neste 2 – 3 timer gik hurtig med sang og skrøner, og i 3-tiden viste sig det første skjær av dag. Kaffekjelen blev nu atter satt paa, og vi inntok vor tidlige frokost.

Klokken 4 var det saapas lyst at vi kunne starte, og efter aa ha avsunget: «Nu dages det brødre, det lysner i øst,» tok vi fatt paa opstigningen til Storfjeld (5559 fot). Opstigningen var tung og vi var ikke videre oplagt til nogen sprengmarch efter de mange timers stillesittende med knærne opunder haken, selv om mine ben efter tur tok sig en liten lur, saa jeg ret som det var maatte reise paa mig for aa minne dem om at det skulle være vaakenatt.

Da vi naadde toppen fik vi et vakkert og uforglemmelig rundskue. Mot syd og vest hadde vi Sunnmørsalpene, og mot nord Romsdalsfjellene. Især tok Kongen og Store Trolltind sig imponerende ut i den tindrene klare morgenluft.

Vi kunne imidlertid ikke nyte utsikten altfor lenge, for vi hadde ingen anelse om hvordan nedstigningen var; og skulle vi bli nødt til aa gjøre mange omveie, var vi ræd for at provianten ville bli knap. Aa tære paa fedtet (som forresten ingen av os har nogen overflod av) og gaa paa innmaten, hadde vi erfaring for var en blandet fornøielse.

Efter aa ha vadet elven som rinner ut av Krynkelvandet mot nord, og gaat tilbake et stykke langs vestsiden av vandet, stod vi ved Skaret Glupen og saa ned i øvre del av Djupdalen. Skaret var trangt og øverst oppe svært bratt. Det var smaatt med fotfeste, og vi maatte flere gange bort i bækken som kom fra bræerne rundt om og løp ned gjennom skaret. Lenger nede var det ikke saa bratt, men her maatte vi være yderst forsiktig da der var en masse løs sten som ved den minste berøring av foten fik reiselyst og rutsjet avgaarde. Vi naadde snart en bræ som var oversaadd med løs sten, og det værste av nedstigningen var gjort.

Hadde det vært like efter regnveir eller stor snesmelting saa bækken hadde vært større, er det tvilsomt om vi hadde kommet ned.

Gjennemvaate var vi blitt; but never mind, solen stekte saa vi tørret snart op igjen.

Da vi hadde passert det øverste lille vand fik vi utsyn nedover Djupdalen, og sandelig var den «djup» ogsaa. Vi fik atter en bratt nedstigning, som dog ikke var vanskelig.

Der ligger 3 vand efter hinannen i Djupdalen. Da vi var kommet omtrent mitt mellom de to nederste vand og trette og slitne strevet os oppover en bakkekam, fik vi os en forskrekkelse i livet. Ikke 10 m. foran os paa toppen av bakken stod der en stor rugg av en okse og glante paa os. Vi blev saa forbløffet av det uventede syn, at vi blev staaende bare aa glo stupid igjen. Hvem der blev mest overrasket og redd, oxen eller vi, vet jeg ikke; med oxen tok i hvertfall flukten først; heldigvis.

Det viste sig siden at det var fem stykker i følge. De hørte til Valldalen, og blev sluppet hit op om vaaren og hentet ned igjen om høsten. Lenger ned i dalen var der nogen storstenede urer som gik helt ned til vandet. Oksene blev ført gjennom en passage i urene

Ved Gjevilvatnet mot Rensbekksetra.

(FINN OUREN)

hvorefter denne blev muret igjen. I denne naturlige innhegning opholdt oksene sig hele sommeren uten tilsyn. Sommeren før hadde en okse svømmet over et av vandene, og var kommet op i en ur paa den anden side. Her var den blitt sittende fast og sultet ihjel. Om høsten fandt man kadaveret. Stenene innen dens rekkevidde var renslirket for mose og jord.

Marchen nedover Djupdalen var tung og trettende p.g.a. urene hvor vi maatte hoppe fra sten til sten, men vi kom da endelig frem til Djupdalsæteren. Vi fandt ikke folk paa sæteren, men vi fik nu grei sætersti ned til hovedveien i Valldalen og klokken 12 middag holdt vi vort inntog paa Grønning gaard, 27 timer efter starten fra «Kringsjaa».

Vore høieste ønsker var nu god mat og en god seng og vi fik begge ønsker opfyldt.

Jeg hadde ikke før lagt hodet paa puten, før jeg sank momentant ind i drømmenes verden. Jeg drømte at jeg blev angrepet av en olm

stut, og vaaknet, selvfølgelig, i det mest kritiske øieblik da stuten skulle til aa spidde mig paa sine forferdelige horn. En gut stod aa rusket i mig. Han hadde staat lenge ved døren og ropt, men ikke tale om aa faa os vaaken. Klokken var 9 om aftenen. Vi stod op og inntok et kraftig aftensmaaltid, og saa gik vi tilkøis igjen. For et velvære!

Neste morgen tok vi landeveien fat op Valldalen til Sætrene Nedre- og Øvrestøl. Herfra fulgte vi et dalføre mot nordvest til et skar mellem Hesten og Storfjeld, og fik saa en bratt nedstigning til Berild, øverste gaard i Innfjorden.

Nu tok vi av mot vest op sæterveien til den idylliske Berildstøl, og videre mot Bøstøl. Fra Bøstøl kan man gaa om Lillevand paa høire side av Kamben, eller om Espedalsvand paa Kambens venstre side. Efter aa ha konferert med sætergjentene paa Bøstøl valgte vi den siste rute.

Ved Espedalsvandet staar to hytter aapne, og over døren paa Innfjordshytten stod. «For fattig og rik». Paa grund av en daarlig fot, kom vi frem til Pusken – eller Langsætrene øverst i Stordalen først lenge efter mørkets frembrudd, efter 13 timers march den dag.

I regn og skodde forlot vi neste dag omkring middag Langsætrene. Dette var den eneste regnveirsdag vi hadde paa hele turen. Skodden var tyk, men vi fandt da omsider Kleivavatnet; og efter aa ha søkt en stund efter varden paa Dalskleiva som angir nedstigningen til Tresfjorden, ankom vi efter 4 timers march til gaarden «Flatheim» som var vort endelige maal.

Hele turen utgjorde ca. 320 km. som vi tilbakela paa 11 ½ dag, hvorav 2 hviledage.